

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

**Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства**

Випуск 22

Засновано у 2003 році

Рівне – 2023

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства. Вип. 22 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2023. 114 с.

Головний редактор:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Чміль Г.П.** – доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України, директор Інституту культурології Національної академії мистецтв України (голова редколегії)
- Афоніна О.С.** – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв (Україна);
- Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)
- Випих-Гавронська А.** – доктор мистецтвознавства (габітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)
- Курдина Ю.М.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії, музеєзнавства і культурної спадщини, Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
- Петрова І.В.** – доктор культурології, професор, завідувач кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля, Київський національний університет культури і мистецтв
- Єфіменко А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)
- Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ
- Потанчук Т.В.** – доктор педагогічних наук, професор, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка (Україна)
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ
- Сабадаш Ю.С.** – доктор культурології, професор, завідувачка кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету (Київ)

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор, професор кафедри музеєзнавства і пам'яткознавства Київського національного університету культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE): ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується: Index Copernicus (Польща), Google Scholar, Cosmos (США) та Research Gate, Research Bible (Німеччина); CEEOL; Cite factor; European Reference Index for the Humanities (ERIH), Збірник поданий на порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України».

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 26 жовтня 2023 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія KB № 15561-4033 P. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

Отже, платформа Міністерства культури та інформаційної політики України дозволить у майбутньому розкрити таланти чималій кількості молодих українців, що дозволить із більшою гідністю переживати кожен день війни.

Список використаної літератури

1. Грицак Я. Нариси з історії України: формування української модерної нації: навч. посіб. Київ : Генеза, 2003. 249 с.
2. Карлова В. Формування національної самосвідомості українського народу в період національно-культурного відродження. *Демократичне врядування*. 2010. № 6. С. 1-10.
3. Мистецтво під час війни. Офіційна платформа. URL: <https://war-art.mkip.gov.ua/> (дата звернення 26.01. 2023).
4. Олександра Верховинська показала сукні, забруднені війною. URL: <https://www.polskieradio.pl/398/7856/Artykul/2996408> (дата звернення 27.01.2023).
5. Падовська О.М. Українська та зарубіжна культура. Розділ I: Теоретичні основи культури: конспект лекцій. Львів : Держ. комітет України з фізичної культури і спорту, 2001. 49 с.

References

1. Hrytsak Ya. Narysy z istorii Ukrainy: formuvannia ukrainskoï modernoi natsii: navch. posib. Kyiv : Geneza, 2003. 249 s.
2. Karlova V. Formuvannia natsionalnoi samosvidomosti ukrainskoho narodu v period natsionalno-kulturnoho vidrodzhennia. *Demokratychnе vriaduvannia*. 2010. № 6. S. 1-10.
3. Mystetstvo pid chas viiny. Ofitsiina platforma. URL: <https://war-art.mkip.gov.ua/> (data zvernennia 26.01. 2023).
4. Oleksandra Verkhovynska pokazala sukni, zabrudneni viinoiu. URL: <https://www.polskieradio.pl/398/7856/Artykul/2996408> (data zvernennia 27.01.2023).
5. Padovska O.M. Ukrainaska ta zarubizhna kultura. Rozdil I: Teoretychni osnovy kultury: konspekt leksii. Lviv : Derzh. komitet Ukrainy z fizychnoi kultury i sportu, 2001. 49 s.

UDC 7.01.03

PLATFORM OF THE MINISTRY OF CULTURE AND INFORMATION POLICY OF UKRAINE «ART DURING WAR»

Tkachuk Tetyana – degree holder of higher education, specialty 034 «Culturology»,
Rivne State Humanities University, Rivne

Relevance of the topic: the specifics of the organization of art projects during the war are considered, attention is focused on the fact that the conduct of hostilities significantly affected not only the infrastructure of Ukraine, but also changed the value orientations of the youth, made them more mobile and capable of perceiving cultural products related to with the formation of patriotism. And in this regard, the cultural project of the Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine aims to contribute to the expansion of information not only about the war, but also to stimulate practical actions.

The research methodology is based on the use of the method of historical reconstruction, with the help of which it was possible to identify the potential of young people, their ability to participate in various forms; among others, a cultural method that can be used to expand the imagination of the potential of artistic practice in general.

The scientific novelty of the study consists in expanding the idea of the potential of artistic activity in modern conditions, clarifying the essence of new forms of work aimed at positioning Ukraine in the modern socio-cultural space.

The practical significance of the research lies in the use of this material in the system of improving the qualifications of cultural and educational workers, as well as the use of this information for further scientific research.

Key words: cultural project, intercultural communication, war, Ukraine, youth.

Надійшла до редакції 7.05.2023 р.

УДК [123.1:130.2]:1(477)(092)

КАТЕГОРІЯ СВОБОДИ У ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ СУЧАСНИХ ДОСЛІДНИКІВ

Власюк Олена Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://orcid.org/0000-0003-4454-8433>
olena.vlasiuk@rshu.edu.ua

Клочун Анастасія Павлівна – здобувачка освітнього ступеня магістр
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Розглядається поняття свободи у філософії Г. Сковороди та його інтерпретації в сучасному культурно-мистецькому просторі; досліджуються філософські погляди Г. Сковороди на поняття свободи та їх відображення в його творчості; виявляються різні інтерпретації цих ідей в сучасній культурі та мистецтві, зокрема літературі, живописі та фотомистецтві. Аналізується творчість сучасних митців, які звертаються до філософії Г. Сковороди та розкриваються їхні інтерпретації його ідей. Зроблено висновок про те, що поняття свободи в філософії Г. Сковороди може бути інтерпретоване різними способами у сучасному культурно-мистецькому просторі.

Ключові слова. Г. Сковорода, категорія свободи, українська культура, мистецтво самовдосконалення, національна свідомість, культурно-мистецькі інтерпретації, філософська спадщина.

Постановка проблеми. Григорій Сковорода – український філософ, поет і музикант XVIII ст. Його філософські ідеї були досить оригінальними, тож і нині вони продовжують знаходити своє втілення в культурно-мистецьких інтерпретаціях.

У філософії Г. Сковороди провідною є категорія свободи, що залишається однією з найбільш важливих для соціуму. Він розумів свободу як можливість самовизначення та самоствердження людини, що залежить лише від її внутрішнього світу, а не зовнішніх обставин, вважаючи, що свобода є невід'ємною частиною людської гідності, без якої людина не може бути щасливою.

Розвиваючи цю ідею, він стверджував, що свобода може бути досягнута лише через пізнання себе та власного місця в світі, тому й закликав до самопізнання та самовдосконалення, які, в свою чергу, мають допомогти людині знайти своє справжнє покликання та досягти свободи.

Ці ідеї Г. Сковороди знаходять своє втілення в культурно-мистецьких інтерпретаціях й сучасних дослідників, які вбачають в його філософії можливість досягнення глибинного самопізнання та самовдосконалення, яке й допоможе кожному знайти своє місце в світі і досягти особистої свободи.

У сучасній культурній практиці ідеї Г. Сковороди можна помітити у творах письменників, поетів, музикантів, художників.

Аналіз останніх досліджень. Зазначена проблематика стала предметом наукового студіювання у багатьох дослідників та митців, позаяк складає основу буття кожного. Одним із дослідників, що вивчали філософію творчості Г. Сковороди, був Д. Багалій, предметом наукових зацікавлень якого стало виявлення ролі філософа в житті Харківського університету [1]. Комплексну характеристику спадщини видатного українського філософа запропонував І. Іваньо [2], в працях якого сполучаються логіко-дискурсивний аналіз явищ з образно-алегоричним, відображення реально-історичних рис соціальної дійсності з вираженням своєрідності його особистості та способу життя. Змістовна інтерпретація вчення часто поєднується з характеристикою пізнавального методу і стилю мислення. У працях Т. Лютого [5], А. Пашука [6], та класика вітчизняної філософії Д. Чижевського [8] досліджуються культурно-історичні передумови і наслідки взаємодії двох сторін обдарування Г. Сковороди – філософії та письменництва. Тому цю працю використано в тексті для співставлення сучасних напрацювань. На цьому тлі розглядається етико-гуманістична, просвітницька концепція філософії Г. Сковороди, тісно пов'язана зі способом його життя і творчості. Також, творчість Сковороди була предметом досліджень у наукових працях, філософських трактатах О. Потебні, В. Соловйова, І. Франка та ін. Однак обрана для аналізу тема фактично невичерпна, оскільки складає основу людської сутності.

Отже, *метою статті* є розкриття значення філософських ідей Г. Сковороди про свободу для сучасного суспільства, спираючись на аналіз різних інтерпретацій цих ідей в культурно-мистецькому контексті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ідеї Г. Сковороди втілюються в українській культурі та мистецтві через різноманітні твори, написані на основі його філософських принципів. Одна з основних ідей Г. Сковороди полягала в тому, що справжнє життя полягає не в збагаченні матеріальними благами, а в його духовному виявленні. Його праці відзначаються глибоким релігійним змістом, але, в той же час, вони відображають вплив епікурейської та стоїцької філософії.

Сковорода був прихильником ідеї гармонії людини з природою, реалізуючи цю ідею у власному повсякденні. Він вважав, що природа є найважливішим джерелом знань про життя і протягом свого життя багато часу проводив у садах і парках.

Г. Сковорода вважав, що мистецтво та поезія мають велику силу в процесі відтворення духовних цінностей. Він був письменником та поетом, який зосереджувався на підготовці творів, які мали піднімати духовний рівень людини. Тому і вважав, що поезія має здатність піднімати її духовний рівень і пробуджувати любов до Бога та природи.

Серед інших його ідей, втілених безпосередньо у життя, було постійне самовдосконалення.

Г. Сковорода був прихильником ідеї про важливість освіти та самоосвіти. Він переконував, що кожна людина повинна знати свої здібності та потреби, щоб змогти розвиватися і знайти себе в цьому світі.

Українські письменники та поети, які були сучасниками або наслідували цього філософа, часто включали його ідеї і в свої твори. Наприклад, Т. Шевченко у власній поезії «Катерина» висловив ідею про важливість духовного збагачення, характеру для філософії Г. Сковороди. Леся Українка також неодноразово використовувала в своїх творах ідеї про важливість освіти та самоосвіти, започатковані свого часу філософом.

Українське мистецтво у сучасних його вимірах продовжує сповідувати ці ідеї і певною мірою живиться культурною спадщиною Г. Сковороди. Наприклад, образ мислителя з'являється в українському кіномистецтві, де він зображується як символ духовності та мудрості.

Українські художники створюють чимало картини, що відображають образи, пов'язані з ідеями Г. Сковороди, наприклад, зображення людини, що медитує на тлі природи.

Ідеї цього філософа знайшли своє втілення і в вітчизняній музичній практиці. Чимало українських композиторів створювали музику на основі його поезій та філософських трактатів. До прикладу, відома опера М. Лисенка «Тарас Бульба», створена на основі поеми М. Гоголя, відтворює низку ідей і Г. Сковороди.

Інакше кажучи, проблема свободи у філософії Г. Сковороди є досить актуальною і її межі виходять далеко за обрії часу, в якому жив філософ. У той же час існують, як бачимо, різні підходи до розуміння цієї категорії в різних наукових вимірах, зокрема й у філософії, але погляди Г. Сковороди вирізняються своєю оригінальністю. Спробуємо виявити їх сутність.

Одна з ключових ідей Г. Сковороди полягає у тому, що справжня свобода полягає не в здійсненні власних бажань, а у здатності до самоконтролю та самодисципліни. Він вважав, що істинна свобода пов'язана з духовністю і самопізнанням, а не з зовнішніми обставинами.

Для філософа свобода повинна поєднуватися з відповідальністю та моральністю. Тому Г. Сковорода вважав, що людина не може бути дійсно вільною, якщо її дії не мають морального підґрунтя та не спрямовані на благо інших людей. Окрім того, Г. Сковорода підкреслював важливість духовної свободи, що полягає у здатності до самопізнання та самовдосконалення, а відтак він вважав, що духовність є не менш важливою, ніж фізична свобода.

Зважаючи на епоху, час, у який він жив, у своїх творах Г. Сковорода часто використовує алегорії та метафори, щоб передати свої основні ідеї. Відтак він порівнював людину з тюленем, який може бути вільним тільки в межах свого водного середовища, але стає беззахисним на березі, де його обмеження стають очевидними.

Таким чином, для Г. Сковороди свобода полягає не в безумовному здійсненні бажань та задоволенні потреб, а в здатності до самоконтролю, моральності та самопізнання. Свобода має бути пов'язана з відповідальністю та духовністю, а її сутність може бути передана лише через алегорії та метафори – як найбільш ефективні форми трансформації людської думки.

Крім цього, заземлюючи дане питання на сучасність, потрібно відзначити, що проблема свободи завжди залишається актуальною й у зв'язку зі складними суспільно-політичними процесами, що відбуваються в сучасному світі, відтак чимало людей звертаються до ідей Г. Сковороди, вважаючи, що опанування їх сутністю допоможе зрозуміти сенс життя та побачити його у новому світлі.

Звернемо увагу й на те, що ідея свободи є універсальною, тому може бути корисною не лише для українського культурного простору, але й для культур інших народів, позаяк ця категорія залишатиметься фундаментальною у світобудові людства в усі часи.

Отже, тема свободи у філософії Г. Сковороди в культурно-мистецьких інтерпретаціях сучасності є досить актуальною, оскільки його ідеї є універсальними, тобто такими, що можуть використовуватися у різних часових вимірах та можуть допомогти зрозуміти сенс життя й побачити світ у новому світлі.

У культурно-мистецьких інтерпретаціях ідей Г. Сковороди про свободу можна побачити його вплив й на сучасну українську культуру. Чимало українських художників, музикантів та поетів беруть за основу його філософські погляди на світ та людину. Зокрема мистецька інтерпретація життя та творчості цього феномена представлена в кіно. Документальний фільм «У пошуках Сковороди», що вийшов до 300-річчя з дня його народження – тому підтвердження.

«Фільм складається із чотирьох основних сюжетних ліній: перша – мандрівка двох могилянських спудеїв, сповнена роздумів, одкровень та видінь, місцями, що пов'язані з філософом. Друга – серія розмов із провідними українськими інтелектуалами, дослідниками спадщини мислителя, медійними персонами, музикантами, художниками, артистами. Третя сюжетна лінія – це українська природа, вітчизняні красиви, які мали велике значення для філософа, посідають гідне місце у фільмі, й четверта – це, на жаль, війна. Трьохсотріччя Г. Сковороди припало на час повномасштабної російської агресії» [4].

У той же час достатньо вивчена біографія відомої постаті дивує дослідників та науковців наявністю прогалин та білих плям та ще більше зацікавлює своєю невідомістю та бажанням до пошуків.

Постать Г.Сковороди, стала предметом особливих художніх інтерпретацій і в різних сферах образотворення. У живописі можна знайти численні портрети, які зображують його з різними атрибутами – книжкою, музичним інструментом, розміреним виразом обличчя. Такі портрети можуть передати його мудрість, спокій та розуміння світу. Також у живописі можна знайти й безліч ілюстрації до творів Г. Сковороди, які відображають і його філософські погляди та ідеї [7].

Фотографія, як сучасний мистецький жанр, може передати інтерпретацію життя та творчості Г. Сковороди. Фотографії можуть зображувати його пам'ятники, музеї, архітектурні споруди, пов'язані з його життям та творчістю; за допомогою фотографії можна передати й атмосферу місць, де жив і творив Г. Сковорода. І в цьому плані Київ, Харків, Переяслав дають можливість це відтворити повною мірою [7].

Інакше кажучи, у будь-якому мистецькому жанрі можна знайти інтерпретацію життя та творчості Г. Сковороди, що відповідає творчій індивідуальності конкретного митця.

Так, творча робота ілюстраторки Т. Якунної яскраво висвітлює цікавий факт про те, що Г. Сковорода не мав жодного виданого твору за життя. Художниця зобразила писання філософа у виглядів птахів, що літають у небо. Окриленість філософських повчань Сковороди – невагомий відносно часу і простору образ, який ще більше закохує в себе та пробуджує дослідницьку цікавість [7; 11].

Життя та творчість Г. Сковороди, знайшли відображення в багатьох літературних творах. Одним із найвідоміших творів є поема «Сковорода» Т. Шевченка, в якій автор висловлює своє бачення життя та творчості філософа, яке ґрунтується на ідеї пошуку істини та духовної свободи [9].

Цієї проблематики торкається у своєму дослідженні і авторка даної статті, предметом художньої інтерпретації якої є розкриття цього образу засобами декоративної композиції, де поєднано художню графіку та керамічні вставки.

Композиційним центром декоративної композиції є портрет Г. Сковороди. Доповнює графічний портрет образ птаха. Птах, як відомо, є беззаперечним символом свободи. В даній композиції він зображується саме в польоті, з-під розмаху крил якого проглядається лик Г. Сковороди.

Розпис полотна, а саме обличчя філософа виконано пастельним відтінком, що створює ефект, немов образ ось-ось зникне. Цікава подача ідеї, що співзвучна з самою філософією поета, а вибір матеріалів – з його українською приналежністю.

Керамічні вставки нижньої частини композиції слугують живим коміром Сковороди, адже в них поєднано красу природи та українського села. Композиція двозначна, адже демонструє велич філософа і водночас його аскетизм, тяжіння до простоти.

Розкриваючи постать цього філософа засобами художньої кераміки, авторка зробила і другу альтернативну спробу вирішення декоративної композиції, взявши за основу поетичний символ – перо. Дану роботу слід розглядати знизу вгору, адже біля стовбура пера розміщено «важкий» керамічний птах, який поступово звільнятиметься від навантаження орнаменту і врешті-решт випурхне назовні.

Розуміючи, що постать Г.Сковороди багатогранна, а відтак потребує аналогічного відтворення у засобах художньої інтерпретації, ми застосовуємо декілька альтернативних варіантів вирішення декоративної композиції «Невловимий птах». Концепція твору відображає життєвий та творчий шлях Г. Сковороди, наповнений в дечому невдачами, конфліктними ситуаціями як з оточуючими так і з внутрішнім «я», та являє собою досягнення свободи зовнішньої через свободу внутрішню, пошук істини через самопізнання і втілюється в образі в птаха, що врешті-решт виривається на волю.

Висновки. На основі дослідження категорії свободи у філософії Григорія Сковороди в культурно-мистецьких інтерпретаціях сучасних дослідників, можна зробити висновок про те, що Сковорода мав великий вплив на українську культуру та мислення соціуму. Його філософські погляди на свободу та самовдосконалення знайшли відображення в різних мистецьких творах, що відображають його життя та творчість.

Сучасні дослідники, які займаються проблемою категорії свободи у філософії Г. Сковороди, визначають його значення для формування української ідентичності та національної свідомості. Його ідеї про самовдосконалення та внутрішню свободу є актуальними і сьогодні, і можуть стати основою для розвитку сучасної української філософії та культури.

Отже, вивчення філософської спадщини Григорія Сковороди в контексті культурно-мистецьких інтерпретацій може стати важливим елементом формування національної свідомості та розвитку української культури.

Список використаної літератури

1. Багалій Д.І. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. Київ : Орія, 1992. 472 с.

2. Іваньо І.В. Філософія і стиль мислення Г.Сковороди. Київ : Наук. думка, 1983. 270 с.
3. Сковорода Григорій: Дослідження, розвідки, матеріали. Київ : Наук. думка, 1992. 382 с.
4. Суспільне презентувало документальний фільм «У пошуках Сковороди» (cinema.in.ua).
5. Лютий Т. Сковорода. Самовладання. Київ : Темпора, 2022. 632 с.
6. Пашук А. Проблема свободи у філософії Григорія Сковороди. *Зап. Наук. т-ва ім. Т.Г. Шевченка: праці Історико-філос. секції*. Львів, 1994.
7. Локальна історія. Українська Галицька Асамблея. № 12 (50)/2022 (book-ye.com.ua).
8. Чижевський Д. І. Філософія Г. Сковороди. Харків : Прапор, 2004. 272 с.
9. Шевченко Т.Г. Повн. збір. тв.: У 12 т. / Редкол.: М.Г. Жулинський (голова) та ін. Київ : Наук. думка, 2001. Т. 4: Повісті. 2003. 600 с.

References

1. Bahalii D.I. Ukrainskyi mandrovanyi filosof Hryhorii Skovoroda. Kyiv : Orii, 1992. 472 s.
2. Ivano I.V. Filosofiia i styl myslennia H.Skovorody. Kyiv : Nauk. dumka, 1983. 270 s.
3. Skovoroda Hryhorii: Doslidzhennia, rozvidky, materialy. Kyiv : Nauk. dumka, 1992. 382 s.
4. Suspilne prezentovalo dokumentalniy film «U poshukakh Skovorody» (cinema.in.ua).
5. Liutyi T. Skovoroda. Samovladannia. Kyiv : Tempora, 2022. 632 s.
6. Pashuk A. Problema svobody u filosofii Hryhorii Skovorody. Zap. Nauk. t-va im. T.H. Shevchenka: pratsi Istoryko-filos. sektsii. Lviv, 1994.
7. Lokalna istoriia. Ukrainka Halytska Asambleia. № 12 (50)/2022 (book-ye.com.ua).
8. Chyzhevskiy D. I. Filosofiia H. Skovorody. Kharkiv : Prapor, 2004. 272 s.
9. Shevchenko T.H. Povn. zibr. tv.: U 12 t. / Redkol.: M.H. Zhulynskiy (holova) ta in. Kyiv : Nauk. dumka, 2001. T. 4: Povisti. 2003. 600 s.

UDC [123.1:130.2]:1(477)(092)

CATEGORY OF FREEDOM IN THE PHILOSOPHY OF HRYHORIY SKOVORODA IN CULTURAL AND ARTISTIC INTERPRETATIONS OF MODERN RESEARCHERS

Vlasiuk Olena – PhD, Associate Professor of Art and Decorative and Applied Art department
Rivne State University of the Humanities, Rivne
Klochun Anastasiia – applicant for a master's degree
specialty 023 Fine Arts, decorative arts, restoration,
Rivne State University for the Humanities, Rivne

Actuality of theme. The study of the category of freedom in the philosophy of G. Skovoroda in the cultural and artistic interpretations of modern researchers is a relevant topic for research for the following reasons:

First, the philosophy of H. Skovoroda is complex and multifaceted and contains elements of various philosophical trends, in particular, Platonism, critical rationalism, Eastern wisdom, etc. Therefore, the study of freedom in the context of Skovoroda's philosophy can help to understand this philosophy more fully. Secondly, cultural and artistic interpretations of Skovoroda's philosophy are widespread in modern Ukrainian culture. These interpretations reveal Skovoroda's philosophical ideas through art, literature, cinema and other art forms. Therefore, the study of freedom in Skovoroda's philosophy in the context of cultural and artistic interpretations helps to understand the role of this philosophy in the formation of modern Ukrainian culture and identity.

Research methodology: the philosophical depth of the study of the category of freedom in Skovoroda's philosophy is based on the philosophical analysis of his works. The category of freedom in Skovoroda's philosophy is connected with the cultural and artistic manifestations of his time. An interdisciplinary approach: the study of the category of freedom in Skovoroda's philosophy in cultural and artistic interpretations requires an interdisciplinary approach. The scientific novelty of the study consists in considering the category of freedom in the philosophy of H. Skovoroda in the context of modern cultural and artistic interpretation. Our approach is based on the interaction of philosophy, culture and art in a modern context. The research uses an interdisciplinary approach that includes philosophy, culture, art and history. An analysis of Skovoroda's philosophical works and their reflection in contemporary cultural and artistic works is carried out.

The scientific novelty of the study lies in the original approach to the study of the category of freedom in the philosophy of Grigoriy Skovoroda, which is based on the interaction of philosophy, culture and art in the modern context.

The practical significance of the article lies in the fact that it contributes to the formation of national consciousness, in particular, the study of H. Skovoroda's philosophical views on the category of freedom and self-improvement can become an incentive for the development of Ukrainian culture, help preserve the national heritage. It can be used as a source for further research on the topic and material for conducting lectures, seminars and discussions on this topic.

Key words: H. Skovoroda, category of freedom, Ukrainian culture, art of self-improvement, national consciousness, cultural and artistic interpretations, philosophical heritage.

ЗМІСТ

ВИТКАЛОВ С.В., ВИТКАЛОВ В.Г. НАУКОВА ТВОРЧІСТЬ У ДОБУ СУСПІЛЬНИХ КАТАКЛІЗМІВ : МОЛОДІЖНИЙ ДОСВІД	3
---	---

Розділ I. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ І СПРОБА ЇХ НАУКОВОГО ОСМИСЛЕННЯ

ЧАБАК Л.А. ВИКЛИКИ ДЛЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ВІЙНИ	5
ТКАЧУК Т. ПЛАТФОРМА МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ «МИСТЕЦТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ»	8
ВЛАСЮК О.П., КЛОЧУН А.П. КАТЕГОРІЯ СВОБОДИ У ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ СУЧАСНИХ ДОСЛІДНИКІВ	12
ЗАХАРЧУК Д. С. ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ І НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	17

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ГОРІНА Л. ТРАНСКРИПЦІЯ М.Т. ЛИСЕНКОМ ВОКАЛЬНОГО ЦИКЛУ «СОНЕЧКО» Л. РЕВУЦЬКОГО В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДОМРИСТІВ	21
ЄНЕНКОВА Н., ГОРІНА Л. КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ СВІТЛАНИ ГРИЦАЄНКО У МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДОМРИСТІВ	27
ТУРЧИН Г.П. СТОРІНКИ ПОДВИЖНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ МИТЦІВ ХХ СТОРІЧЧЯ З ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ	31
РОМАНЕНКО К. СИСТЕМА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ПОЛТАВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА	39
БАНИТ В.М. ОСОБЛИВОСТІ ТА СПЕЦИФІКА УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ, ЙОГО АКТУАЛЬНІСТЬ У КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ НАШОГО ЧАСУ	48
БАЛАБАН О. ВОЛОДИМИР ІВАСЮК У СПІВТВОРЧОСТІ З ІНШИМИ МИТЦЯМИ	55

Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

СТАШУК О.А. АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	59
ЧЕРНЮШОК О. РЕАЛІСТИЧНА ФОРМА ВІДТВОРЕННЯ У ЗНАКОВО-СИМВОЛІЧНІЙ СИСТЕМІ ТВОРУ ФЕДОРА КРИЧЕВСЬКОГО (ТРИПТИХ «ЖИТТЯ»)	64
БЛИЗНЮК Л.В., ЗІНЕНКО Т.М., МАТВІЙЧУК Н.В. МАНҐА ЯК СИНТЕЗ ТРАДИЦІЙНОГО І СУЧАСНОГО ЯПОНСЬКОГО МИСТЕЦТВА	68
ГОНЧАРОВА І.І., ДЕНИСЕНКО В.В. ОБРАЗ ЛЕДІ ГОДІВИ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ	75
КИРИЛЮК Д. ФОРМОТВОРЧІ ІДЕЇ СОНІ ДЕЛОНЕ ЯК КВІНТЕСЕНЦІЯ ПОШУКІВ УКРАЇНСЬКОГО АВАНГАРДУ	79

Розділ IV. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

МІРЧУК В.Ю., ШАТРОВА М.Б. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ КУЛЬТУРИ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	86
СОРОКА В.В., ШАТРОВА М.Б. НОВІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ КУЛЬТУРНИХ ІНСТИТУЦІЙ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	92
НАГОРНА З.В. ФЕСТИВАЛЬ ЯК ФОРМА АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ В КУЛЬТУРНІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНИ: ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ	100
НАМЧУК Л.С. МИСТЕЦТВО У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ ТА ВІЙНИ	106